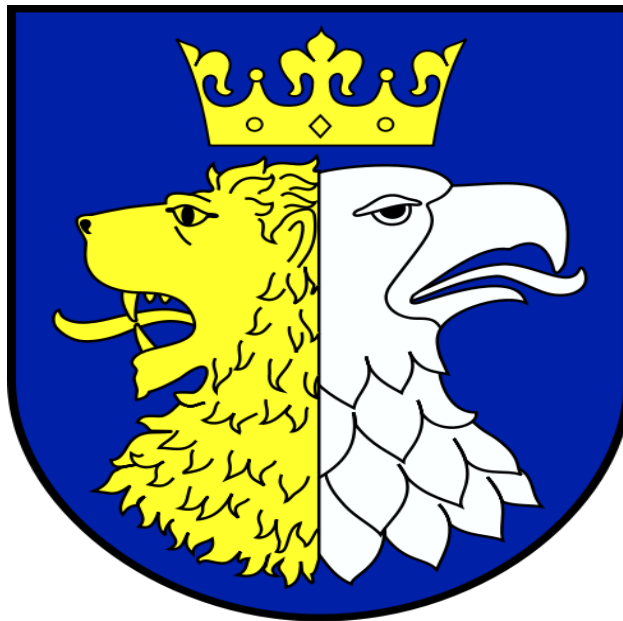

Załącznik do uchwały NR XLII/281/2022
Rady Gminy Krościenko Wyżne
z dnia 28 grudnia 2022 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Krościenko Wyżne
na lata 2023-2026**

Gmina Krościenko Wyżne 2022 r.

WPROWADZENIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz.U. z 2021r. poz.1119 ze zm.) nakłada na samorząd lokalny obowiązek uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii, a także zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym w celu minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków i uzależnień od zachowań. Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, których działalność służy rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudniania socjalnego poprzez organizowanie centrów integracji społecznej,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i ich rodzinom, w pokonywaniu uzależnień i integrowaniu ze środowiskiem lokalnym.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, tak aby każde zadanie, które zostało wpisane do Gminnego Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii, a także uzależnieniom behawioralnym w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące

z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym mówi art. 11¹ „W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18”. W kontekście brzmienia art. 4¹, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględnić cele wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.

Celem głównym Gminnego Programu jest ograniczenie szkód społecznych i zdrowotnych, zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. Cel główny będzie realizowany głównie w obszarze profilaktyki i terapii uzależnień. W roku 2022 środki finansowe przeznaczone na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zostały przeznaczone w zdecydowanej większości na działania związane z profilaktyką adresowaną do dzieci i młodzieży. W ramach działań profilaktycznych prowadzone są w szczególności: dyżury specjalistów w punktach specjalistycznego poradnictwa, zajęcia dla dzieci, programy i warsztaty profilaktyczne dla uczniów oraz szkolenia i konferencje dla rodziców, nauczycieli i innych grup zawodowych, członków GKRPA, działania promujące trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2023 - 2026 uchwalany jest przez Radę Gminy i uwzględnia zasoby lokalnego środowiska, a celem jest doskonalenie i rozwijanie lokalnego systemu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, co też czyni Program jednym z elementów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krościenko Wyżne.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 t.j.), zwana dalej ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 t.j.)
3. Ustawa z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 t.j.).

4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 t.j. z późn. zm.).
5. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
6. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027.
7. Uchwała Nr XXXVIII/284/2018 Rady Gminy Krościenko Wyżne z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Gminy Krościenko Wyżne miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2018 r., poz. 3916).
8. Uchwała Nr XXXVIII/285/2018 Rady Gminy Krościenko Wyżne z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Krościenko Wyżne (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2018 r., poz. 3915).
9. Zarządzenie Nr V/4/2018 Wójta Gminy Krościenko Wyżne z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Krościenko Wyżne.

Główną rolę w działaniach podejmowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Krościenko Wyżne odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym, która współpracuje z: Urzędem Gminy, Punktem Konsultacyjno – Informacyjnym, Punktem Porad Prawnych, Punktami psychologicznymi, Komendą Miejską Policji w Krośnie, Zespołem Interdyscyplinarnym do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówkami kulturalnymi i oświatowymi, placówkami służby zdrowia, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi i prawnymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, OSP działającymi na terenie Gminy Krościenko Wyżne, GOSIR, ZHP.

DIAGNOZA GMINY KROŚCIENKO WYŻNE

Gmina Krościenko Wyżne, jest gminą wiejską i obejmuje obszar dwóch sołectw - Krościenka Wyżnego i Pustyn i zamieszkuje ją **5 578 mieszkańców** (dane USC Krościenko Wyżne na dzień 31.12.2021 r.). Na terenie Gminy znajduje się jedna Publiczna Szkoła Podstawowa, do której uczęszczają nasze dzieci.

W 2022 roku przeprowadzono przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych z Poznania na terenie naszej szkoły Diagnozę Społeczną Uczniów (tabele i opisy zapożyczone z raportu lokalnego Stowarzyszenia). Celem badania było przedstawienie i charakterystyka młodzieży szkolnej (klasy V-VIII) w głównych obszarach życia społecznego, jak również wskazanie na czynniki społeczno – demograficzne determinujące skalę tego zjawiska. Cel ten został zrealizowany poprzez charakterystykę młodzieży w różnych obszarach (szkoła; rodzina; zdrowie; zwyczaje żywieniowe; przemoc i agresja; granie w gry, korzystanie z internetu i smartfona; podstawowe czynności życia codziennego; praca i ekonomia; kapitał społeczny), niemniej jednak najbardziej interesuje nas obszar zwyczaje żywieniowe oraz granie w gry, korzystanie z internetu i smartfona, zdrowie – używki i leki, przemoc i agresja.

W obszarze ZWYCZAJE ŻYWIENIOWE można wskazać, iż spadła aktywność fizyczna młodzieży. Zmniejszyła się częstotliwość uprawiania sportu. Ponadto ograniczona została forma tej aktywności. Prowadzi to do niekorzystnych zmian w zakresie subiektywnej oceny sprawności fizycznej, oceny swojego stanu zdrowia, a także poziomu niewyspania (wrażny wzrost liczby uczniów deklarujących, że codziennie czują się niewyspani). Zauważyć można, iż utrzymał się trend wskazujący na to, że częstotliwość uprawiania sportu zmienia się wraz z wiekiem badanych. Im uczniowie starsi, tym jest ona mniejsza. Naprzeciw zdrowemu odżywianiu rośnie spożycie napojów energetycznych lub funkcjonalnych, zawierających kofeinę lub wyciąg z guarany. Jeżeli chodzi o spożycie alkoholu, narkotyków i dopalaczy, na przestrzeni ostatnich trzech lat zmniejszyło się spożycie szampana (wino musujące), palenie papierosów, spożycie wina oraz wódki. Zwiększyło się natomiast spożycie piwa, palenie marihuany, spożywanie drinków oraz zażywanie dopalaczy. Jeżeli chodzi o marihuanę, należy pamiętać, że duże znaczenie odgrywa tutaj presja środowisk dążących do zalegalizowania tego narkotyku w Polsce. Uczniowie mogą w dużej mierze brać przykład od znanych osób czy środowisk. Takim przykładem są chociażby ostatnie wydarzenia z udziałem słynnego muzyka Maty, zatrzymanego za posiadanie „niewielkiej” ilości marihuany. Ten czyn nie został do końca zganiony przez opinię publiczną. Mało tego, niektóre środowiska stanęły w obronie rapera, tym samym domagając się zalegalizowania tego narkotyku w Polsce. Pojawia się tutaj również problem grania w gry, korzystania z internetu i smartfona. Młodzi ludzie wyraźnie ograniczyli granie w gry na smartfonie lub tablecie codziennie i kilka razy w tygodniu, chociaż częściej zabierają smartfon do szkoły. Zamiast tego częściej zdarza się im grać w gry na komputerze lub konsoli do gier. Odsetek badanych, którzy deklarują, że grają codziennie oraz kilka razy dziennie, wyraźnie wzrósł. W gry na komputerze lub konsoli do gier częściej zaczynają grać dziewczęta ze starszych klas. Jeżeli chodzi o uczestnictwo młodych w przestrzeni wirtualnej, można doszukać się pewnych zmian. Pierwsza z nich odnosi się do oglądania filmów. Młodzi wyraźnie ograniczyli oglądanie filmów na YouTube na rzecz platform streamingowych. W internecie

młodzi zaczęli także kontaktować się ze znajomymi za pomocą komunikatorów (głównie uczniowie z klas młodszych), a także grać w gry on-line. Jeżeli chodzi o gry on-line, prym nadal wiodą chłopcy, niemniej należy także odnotować wzrost zainteresowania tego typu rozrywką wśród dziewcząt w każdej grupie wiekowej. Niewątpliwie oferta gier on-line dla dziewcząt wyraźnie się poszerzyła w ostatnich trzech latach.

Obszar ZDROWIE – UŻYWKI I LEKI (ALKOHOL, PAPIEROSY, INNE). Do niedawna głównymi nałogami młodzieży było: palenie papierosów, picie alkoholu i zażywanie narkotyków. Raporty z badań „Młodzi i substancje psychoaktywne”, przeprowadzonych wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, realizowanych przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych w Poznaniu, wskazują na zwiększający się odsetek uczniów szkół podstawowych uwrażliwionych na problem palenia papierosów oraz znaczny wzrost popularności picia alkoholu w różnych postaciach. Jakkolwiek spożywających alkohol uczniów klas młodszych szkół podstawowych można określić mianem „nieświadomych początkujących”, to uczniowie ostatnich klas szkół podstawowych są już doświadczonymi „smakoszami piwa”. Zwiększa się również powszechność zażywania preparatów poprawiających zdolność koncentracji, często wywołujących, jako skutek uboczny, halucynacje. Do tej grupy środków powszechnie dostępnych można zaliczyć napoje energetyczne, niekiedy łączone z alkoholem, oraz leki w dawkach znacznie przekroczonych. Napoje energetyczne stanowią uzupełnienie diety w celu poprawy koncentracji i zwalczania objawów zmęczenia. Ze względu na zawartość kofeiny, tauryny, glukozy, a także ryboflawiny, pirydoksyny i guarany często sięgają po nie osoby aktywne fizycznie. Należy jednak mieć świadomość, że są to używki o udokumentowanym negatywnym wpływie na organizm człowieka. Z tego powodu nie powinny być podawane osobom poniżej 16. roku życia (Pawlas, Hołojda & Burst, 2017). Na przestrzeni ostatnich lat nieznacznie wzrosło spożycie przez młodzież napojów energetyzowanych. Napoje energetyczne częściej spożywali uczniowie z klas starszych (VII-VIII) niż z młodszych (V-VI), a także dziewczęta niż chłopcy. Ci ostatni raczej przestali zażywać tego typu substancje. Ważnym aspektem przeciwdziałania uzależnieniom jest prowadzenie odpowiedniej profilaktyki, edukacji i wzmacnianie postaw proaktywnych na rzecz „Zachowania Trzeźwego Umysłu”. Obowiązujący w Polsce zakaz palenia wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych, zdaje się nieskuteczny w niektórych miejscach. Zdarzają się przypadki, gdy co jakiś czas jesteśmy narażeni na wdychanie dymu tytoniowego na terenie lub wokół placówek systemu oświaty, uczelni wyższych, przy wejściach do pomieszczeń zakładów pracy, obiektów kultury i wypoczynku, użytku publicznego, przy wejściach do lokali gastronomiczno-rozrywkowych, na przystankach komunikacji publicznej, a także wokół ogólnodostępnych miejsc przeznaczonych do zabaw dla dzieci. Pomimo licznych obostrzeń papieros towarzyszy człowiekowi niemal w każdym miejscu, a nieprzestrzeganie zakazu palenia tytoniu

wyduje się bardzo rozpowszechnione. Bardzo mały procent uczniów ma do czynienia z osobami, które na co dzień palą marihuanę – narkotyk w Polsce zakazany, natomiast przedstawione statystyki nie pozostawiają wątpliwości, że dopalacze nie zostały całkowicie wyeliminowane z otoczenia uczniów szkół podstawowych. Co więcej, bardzo często problem potrafi narastać, zwłaszcza w grupie uczniów starszych, zarówno w przypadku dziewcząt, jak i chłopców. Według danych Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2020 r. odnotowano 1675 przypadków zatruć zgłoszonych do systemu SMIOD. Największą liczbę zgłoszeń odnotowano w styczniu, lutym oraz w marcu, a także w czerwcu, lipcu i sierpniu. Można zatem stwierdzić, że młodzież zażywa dopalacze podczas wyjazdów kolonijnych lub w czasie ferii. Jak wynika z badań, najczęściej uczeń szkoły podstawowej w ciągu ostatniego roku przebywał w obecności rówieśnika spożywającego piwo, które piją częściej uczniowie starsi niż młodsi. Wino nie należy do trunków popularnych wśród młodzieży. Wódka, podobnie jak wino, nie jest tak popularnym alkoholem wśród młodzieży, jak piwo. Alkoholem najczęściej spożywanym przez uczniów nadal pozostaje przysłowiowy „szampan” (wino musujące). Ma to zapewne korzenie w przyzwoleniu dorosłych na spróbowanie niewielkiej ilości tego alkoholu przez młodego człowieka w ich towarzystwie przy okazji różnego rodzaju imprez okolicznościowych. Podsumowując rozważania na temat palenia przez młodzież papierosów, zażywania różnych substancji odurzających, a także spożycia alkoholu, warto zastanowić się nad kwestią dosyć wysokiego odsetka młodych ludzi, którym te wszystkie niebezpieczne substancje towarzyszą w ich życiu codziennym. Analizując dane, można zauważyć, że przebywanie w środowisku, w którym zażywane są różnego rodzaju środki psychoaktywne, determinuje częstotliwość ich zażywania przez ankietowanych. Największy wpływ ma przebywanie w otoczeniu osób zażywających dopalacze, palących marihuanę, spożywających wino, wódkę, szampana lub sięgających po drinka. Obecność w środowisku, które tylko pali papierosy, umiarkowanie wpływa na palenie papierosów oraz spożywanie piwa. Innymi słowy, palenie papierosów w środowisku koleżeńskim młodego człowieka nie będzie miało tak istotnego wpływu na to, że on sam zacznie palić papierosy. Jednak w przypadku marihuany, dopalaczy, wina, wódki, szampana lub drinka sytuacja przedstawia się nieco inaczej. Zażywanie dopalaczy w grupie koleżeńkiej wyraźnie zwiększa szansę na to, że prędzej czy później ankietowany także ich spróbuje. Nasze pogłębione analizy statystyczne znajdują potwierdzenie w badaniach porównawczych realizowanych w warszawskich gimnazjach, z których wynika, że picie alkoholu przez młodzież jest bezpośrednio związane z obserwowaniem negatywnych zachowań rodziców. Wpływ mają także ustalone przez rodziców zasady dotyczące picia alkoholu oraz przekonanie młodych ludzi o tym, że rodzice akceptują picie przez nich alkoholu (Okulicz-Kozaryn, Borucka, & Raduj, 2014). Ponadto nasze analizy odnośnie do współzażywania poszczególnych używek wykazały, że palenie papierosów znacznie zwiększa ryzyko wypicia piwa, wódki, szampana oraz drinka. Spożycie piwa zwiększa ryzyko zapalenia papierosa, konsumpcji wódki oraz drinka. Z kolei spożycie wina niemalże za każdym razem

związane jest także z zagrożeniem spożycia piwa, rzadziej drinka lub wódki. Marihuana oraz dopalacze są traktowane przez młodzież jako najwyższy poziom konsumpcji substancji psychoaktywnych. Są to substancje, po które ankietowani sięgają, gdy mają już za sobą doświadczenia niemalże ze wszystkimi pozostałymi substancjami. Te dwie substancje (marihuana i dopalacze) wywierają także na siebie wpływ, gdyż marihuana w największym stopniu odpowiada za zażywanie dopalaczy, z kolei dopalacze w największym stopniu odpowiadają za palenie marihuany.

TABELA 1. JAK CZĘSTO SPOŻYWASZ NAPOJE ENERGETYZOWANE LUB FUNKCJONALNE, ZAWIERAJĄCE KOFEINĘ, WYCIĄG Z GUARANY LUB RÓŻNE WITAMINY, MAGNEZ (NP. RED BULL, TIGER, BE POWER, OSHEE, 4 MOTIVE, POWERADE ITP.)?

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
Codziennie	c4.88	d0	w2.7	C5.88	D0	W3.51
Kilka razy w tygodniu	c4.88	d3.03	w4.05	C20.59	D4.35	W14.04
Mniej więcej raz na tydzień	c7.32	d6.06	w6.76	C8.82	D4.35	W7.02
Kilka razy w miesiącu	c9.76	d12.12	w10.81	C5.88	D8.7	W7.02
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	c14.63	d12.12	w13.51	C14.71	D39.13	W24.56
Wcale	c58.54	d66.67	w62.16	C44.12	D43.48	W43.86

TABELA 2. JAK CZĘSTO ZAŻYWASZ LEKI PRZECIWBÓLOWE?

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
Codziennie	c4.88	d0	w2.7	C2.94	D0	W1.75
Kilka razy w tygodniu	c0	d6.06	w2.7	C5.88	D0	W3.51
Mniej więcej raz na tydzień	c2.44	d6.06	w4.05	C8.82	D8.7	W8.77
Kilka razy w miesiącu	c7.32	d9.09	w8.11	C14.71	D26.09	W19.3
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	c21.95	d33.33	w27.03	C17.65	D39.13	W26.32
Wcale	c63.41	d45.45	w55.41	C50	D26.09	W40.35

TABELA 3. CZY W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY WIDZIAŁEŚ KOGOŚ ZE SWOICH RÓWIEŚNIKÓW, KTO:

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Wcale					
pałił papierosa	c85.37	d87.88	w86.49	C50	D56.52	W52.63
pałił marihuanę	c87.8	d93.94	w90.54	C73.53	D73.91	W73.68
zażywał dopalaczy	c87.8	d93.94	w90.54	C67.65	D78.26	W71.93
pił piwo	c85.37	d84.85	w85.14	C61.76	D60.87	W61.4
pił wino	c90.24	d93.94	w91.89	C67.65	D73.91	W70.18
pił wódkę	c80.49	d90.91	w85.14	C64.71	D69.57	W66.67
pił szampana	c82.93	d93.94	w87.84	C73.53	D69.57	W71.93
pił drinka	c85.37	d90.91	w87.84	C70.59	D73.91	W71.93

	Mniej więcej raz : w miesiącu lub rzadziej					
pałił papierosa	c2.44	d3.03	w2.7	C11.76	D8.7	W10.53
pałił marihuanę	c0	d0	w0	C2.94	D4.35	W3.51
zażywał dopalaczy	c0	d0	w0	C2.94	D0	W1.75
pił piwo	c4.88	d6.06	w5.41	C11.76	D8.7	W10.53
pił wino	c0	d0	w0	C2.94	D4.35	W3.51
pił wódkę	c7.32	d3.03	w5.41	C8.82	D4.35	W7.02
pił szampana	c4.88	d0	w2.7	C5.88	D4.35	W5.26
pił drinka	c2.44	d3.03	w2.7	C8.82	D0	W5.26

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Kilka razy w miesiącu					
pałił papierosa	c2.44	d0	w1.35	C8.82	D0	W5.26
pałił marihuanę	c0	d0	w0	C0	D0	W0
zażywał dopalaczy	c0	d0	w0	C2.94	D0	W1.75
pił piwo	c2.44	d3.03	w2.7	C5.88	D4.35	W5.26
pił wino	c0	d0	w0	C2.94	D0	W1.75

pił wódkę	c2.44	d0	w1.35	C5.88	D0	W3.51
pił szampana	c2.44	d0	w1.35	C2.94	D0	W1.75
pił drinka	c0	d0	w0	C0	D0	W0
	Mniej więcej raz na tydzień					
pałił papierosa	c2.44	d0	w1.35	C2.94	D13.04	W7.02
pałił marihuanę	c4.88	d0	w2.7	C2.94	D4.35	W3.51
zażywał dopalaczy	c2.44	d0	w1.35	C2.94	D4.35	W3.51
pił piwo	c2.44	d0	w1.35	C8.82	D4.35	W7.02
pił wino	c2.44	d0	w1.35	C8.82	D4.35	W7.02
pił wódkę	c4.88	d0	w2.7	C5.88	D4.35	W5.26
pił szampana	c2.44	d0	w1.35	C2.94	D8.7	W5.26
pił drinka	c4.88	d0	w2.7	C5.88	D4.35	W5.26

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Kilka razy w tygodniu					
palit papierosa	c0	d3.03	w1.35	C11.76	D13.04	W12.28
palit marihuane	c2.44	d0	w1.35	C0	D0	W0
zażywał dopalaczy	c0	d0	w0	C2.94	D0	W1.75
pił piwo	c0	d0	w0	C0	D4.35	W1.75
pił wino	c2.44	d0	w1.35	C2.94	D0	W1.75
pił wódkę	c0	d0	w0	C0	D4.35	W1.75
pił szampana	c2.44	d0	w1.35	C0	D0	W0
pił drinka	c2.44	d0	w1.35	C0	D4.35	W1.75
	Codziennie					
palit papierosa	c7.32	d6.06	w6.76	C14.71	D8.7	W12.28
palit marihuane	c4.88	d6.06	w5.41	C20.59	D17.39	W19.3
zażywał dopalaczy	c9.76	d6.06	w8.11	C20.59	D17.39	W19.3
pił piwo	c4.88	d6.06	w5.41	C11.76	D17.39	W14.04
pił wino	c4.88	d6.06	w5.41	C14.71	D17.39	W15.79
pił wódkę	c4.88	d6.06	w5.41	C14.71	D17.39	W15.79

pił szampana	c4.88	d6.06	w 5.41	C14.71	D17.39	W 15.79
pił drinka	c4.88	d6.06	w 5.41	C14.71	D17.39	W 15.79

TABELA 4. CZY TY SAM(A) W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY:

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Wcałe					
zapalił(a) eś papierosa	c90.24	d93.94	w 91.89	C73.53	D78.26	W 75.44
zapalił(a) eś marihuanę	c87.8	d93.94	w 90.54	C79.41	D78.26	W 78.95
zażył(a) eś dopalaczy	c87.8	d93.94	w 90.54	C76.47	D78.26	W 77.19
wypił(a) eś piwo	c90.24	d93.94	w 91.89	C70.59	D73.91	W 71.93
wypił(a) eś wino	c85.37	d93.94	w 89.19	C79.41	D73.91	W 77.19
wypił(a) eś wódkę	c85.37	d93.94	w 89.19	C76.47	D73.91	W 75.44
wypił(a) eś szampana	c85.37	d93.94	w 89.19	C73.53	D78.26	W 75.44
wypił(a) eś drinka	c85.37	d93.94	w 89.19	C73.53	D78.26	W 75.44
	Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej					
zapalił(a) eś papierosa	c2.44	d0	w 1.35	C8.82	D0	W 5.26

zapalił(a) eś marihuanę	c0	d0	w0	C0	D0	W0
zażył(a) eś dopalaczy	c4.88	d0	w2.7	C0	D0	W0
wypił(a) eś piwo	c2.44	d0	w1.35	C5.88	D0	W3.51
wypił(a) eś wino	c4.88	d0	w2.7	C0	D0	W0
wypił(a) eś wódkę	c7.32	d0	w4.05	C2.94	D0	W1.75
wypił(a) eś szampana	c0	d0	w0	C2.94	D0	W1.75
wypił(a) eś drinka	c2.44	d0	w1.35	C2.94	D0	W1.75

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Kilka razy w miesiącu					
zapalił(a) eś papierosa	c0	d0	w0	C0	D0	W0
zapalił(a) eś marihuanę	c2.44	d0	w1.35	C0	D0	W0
zażył(a) eś dopalaczy	c0	d0	w0	C0	D0	W0
wypił(a) eś piwo	c0	d0	w0	C2.94	D0	W1.75
wypił(a) eś wino	c0	d0	w0	C0	D0	W0
wypił(a) eś wódkę	c0	d0	w0	C0	D0	W0
wypił(a) eś szampana	c2.44	d0	w1.35	C5.88	D0	W3.51

wypite(a)ś drinka	c2.44	d0	w1.35	C2.94	D0	W1.75
	Mniej więcej raz na tydzień					
zapalił(a)eś papierosa	c0	d0	w0	C0	D4.35	W1.75
zapalił(a)eś marihuanę	c0	d0	w0	C0	D4.35	W1.75
zażyte(a)ś dopalaczy	c0	d0	w0	C0	D4.35	W1.75
wypite(a)ś piwo	c0	d0	w0	C2.94	D8.7	W5.26
wypite(a)ś wino	c0	d0	w0	C0	D8.7	W3.51
wypite(a)ś wódkę	c0	d0	w0	C2.94	D8.7	W5.26
wypite(a)ś szampana	c2.44	d0	w1.35	C0	D4.35	W1.75
wypite(a)ś drinka	c0	d0	w0	C0	D4.35	W1.75

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Kilka razy w tygodniu					
zapalił(a)eś papierosa	c0	d0	w0	C0	D0	W0
zapalił(a)eś marihuanę	c2.44	d0	w1.35	C0	D0	W0
zażyte(a)ś dopalaczy	c0	d0	w0	C0	D0	W0
wypite(a)ś piwo	c0	d0	w0	C2.94	D0	W1.75

wypite(a)ś wino	c2.44	d0	w1.35	C0	D0	W0
wypite(a)ś wódkę	c0	d0	w0	C0	D0	W0
wypite(a)ś szampana	c2.44	d0	w1.35	C0	D0	W0
wypite(a)ś drinka	c0	d0	w0	C2.94	D0	W1.75
	Codziennie					
zapalił(a)eś papierosa	c7.32	d6.06	w6.76	C17.65	D17.39	W17.54
zapalił(a)eś marihuanę	c7.32	d6.06	w6.76	C20.59	D17.39	W19.3
zażyte(a)ś dopalaczy	c7.32	d6.06	w6.76	C23.53	D17.39	W21.05
wypite(a)ś piwo	c7.32	d6.06	w6.76	C14.71	D17.39	W15.79
wypite(a)ś wino	c7.32	d6.06	w6.76	C20.59	D17.39	W19.3
wypite(a)ś wódkę	c7.32	d6.06	w6.76	C17.65	D17.39	W17.54
wypite(a)ś szampana	c7.32	d6.06	w6.76	C17.65	D17.39	W17.54
wypite(a)ś drinka	c9.76	d6.06	w8.11	C17.65	D17.39	W17.54

Obszar - GRANIE W GRY, KORZYSTANIE Z INTERNETU, SMARTFONA.

W obecnym świecie, przepełnionym rozwiązaniami informatycznymi, granie w gry komputerowe i gry wideo stanowi dosyć powszechne zjawisko. Jakkolwiek gry komputerowe nadal są dostępne na płytach CD/DVD, to rynek gier online w ciągu ostatnich trzech lat znacznie się rozwinął. Rynek gier wideo w Polsce szacuje się na ponad 824 mln dolarów i dalej odnotowuje dynamiczny wzrost. Z tym wynikiem Polacy weszli do pierwszej dwudziestki najbardziej dochodowych rynków krajowych. W Polsce jest blisko 20 mln zadeklarowanych graczy, którzy najczęściej grają na komputerach PC (Marszałkowski, Biedermann, & Rutkowski, 2021). Dla wielu graczy jest to główna forma spędzania wolnego czasu. Granie w różnego rodzaju gry coraz częściej dotyczy grupy małych dzieci, które czasami nie potrafią jeszcze czytać i pisać. Gry te są z reguły niedostosowane do ich wieku. Może to prowadzić nie tylko do brutalizowania i seksualizowania rzeczywistości młodego człowieka, ale też do desensytyzacji (odwrażliwienia na realną przemoc wobec innych ludzi) oraz do wycofywania się młodych ludzi z rzeczywistego świata zabawy i relacji społecznych w stronę gier. W ciągu ostatnich trzech lat znacznie wzrósł odsetek respondentów deklarujących codzienne granie w gry komputerowe. Znacznie częściej po gry sięgali chłopcy. Jednak z roku na rok różnica ta coraz bardziej się zaciera. Ważnym aspektem diagnozy społecznej jest to, co młodzież robi w internecie. Skalę zjawiska prezentuje tabela przedstawiająca czynności, jakie młodzi wykonują w internecie na co dzień. Młodych ludzi zapytano m.in. w jakim celu i jak często korzystają z internetu. Uczniowie na skali pięciopunktowej mieli zaznaczyć poszczególne odpowiedzi poprzez wskazanie ich częstotliwości. Tabela przedstawia zsumowane odpowiedzi wskazujące na fakt, że respondent wykonuje poszczególne czynności kilka razy na dzień lub przynajmniej raz dziennie. Odnosząc się do danych empirycznych na temat tego, co młodzież robi w internecie, można stwierdzić, że na przestrzeni trzech lat młodzi w dużej części porzucili oglądanie YouTubea na rzecz platform streamingowych. Jest to największa zauważalna zmiana w ostatnich trzech latach. Częściej dotyczy to dziewcząt niż chłopców. Ważnym aspektem zmiany, jaka dokonała się w obszarze korzystania przez młodzież z internetu, jest wybuch pandemii i związane z tym przeniesienie edukacji do sfery online, a także ograniczenie kontaktów „w realu”. W wyniku tego ankietowani częściej kontaktują się ze znajomymi za pomocą komunikatorów internetowych, jak również częściej grają w gry online. Poza tym raczej nie zauważono dynamicznych zmian w zachowaniach młodzieży w internecie. Ogólnie można stwierdzić, że pomimo tych zmian młodzi w dużej części pozostają bierni online. Większość z nich wykorzystuje internet do komunikacji i gier. Oprócz komunikowania się młodzież najczęściej słucha muzyki – i ten wskaźnik rośnie. Niewątpliwie należy mieć na uwadze, że użytkowanie internetu wśród dzieci w krajach Unii Europejskiej jest powszechne

i stale rośnie, a jak podkreśla Anthony Giddens, częstsze korzystanie z internetu może ograniczać pielęgnowanie bezpośrednich relacji i doprowadzić do wzrostu izolacji jednostek i atomizacji społeczeństwa: „(...) Internet, który otwiera nowe możliwości uczestniczenia w życiu społecznym, zagraża stosunkom między ludzkim i integralności społecznej” (Giddens, 2006, p. 495).

TABELA 5. JAK CZĘSTO GRASZ W GRĘ NA KOMPUTERZE LUB KONSOLI DO GIER?

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
Codziennie	c 41.46	d 0	w 22.97	C 29.41	D 4.35	W 19.3
Kilka razy w tygodniu	c 39.02	d 30.3	w 35.14	C 29.41	D 17.39	W 24.56
Mniej więcej raz na tydzień	c 12.2	d 21.21	w 16.22	C 5.88	D 13.04	W 8.77
Kilka razy w miesiącu	c 0	d 6.06	w 2.7	C 5.88	D 17.39	W 10.53
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	c 2.44	d 12.12	w 6.76	C 14.71	D 21.74	W 17.54
Wcale	c 4.88	d 30.3	w 16.22	C 14.71	D 26.09	W 19.3

TABELA 6. JAK CZĘSTO GRASZ W GRĘ NA SMARTFONIE LUB TABLECIE?

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
Codziennie	c 41.46	d 24.24	w 33.78	C 41.18	D 26.09	W 35.09
Kilka razy w tygodniu	c 36.59	d 33.33	w 35.14	C 29.41	D 26.09	W 28.07
Mniej więcej raz na tydzień	c 7.32	d 12.12	w 9.46	C 0	D 13.04	W 5.26
Kilka razy w miesiącu	c 2.44	d 15.15	w 8.11	C 2.94	D 21.74	W 10.53
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	c 7.32	d 6.06	w 6.76	C 14.71	D 0	W 8.77
Wcale	c 4.88	d 9.09	w 6.76	C 11.76	D 13.04	W 12.28

TABELA 7. JAK CZĘSTO W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY ZDARZYŁO CI SIĘ WZIĄĆ SMARTFON DO SZKOŁY?

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
Codziennie	c 41.46	d 60.61	w 50	C 79.41	D 52.17	W 68.42
Kilka razy w tygodniu	c 17.07	d 15.15	w 16.22	C 8.82	D 8.7	W 8.77
Mniej więcej raz na tydzień	c 7.32	d 3.03	w 5.41	C 0	D 8.7	W 3.51
Kilka razy w miesiącu	c 4.88	d 3.03	w 4.05	C 2.94	D 13.04	W 7.02
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	c 9.76	d 3.03	w 6.76	C 2.94	D 4.35	W 3.51
Wcale	c 19.51	d 15.15	w 17.57	C 5.88	D 13.04	W 8.77

TABELA 8. W JAKIM CELU I JAK CZĘSTO SIĘGASZ DO INTERNETU?

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Kilka razy dziennie					
Oglądam filmy (np. cda.pl, Netflix)	c17.07	d12.12	w14.86	C23.53	D8.7	W17.54
Śledzę kanały na YouTube	c26.83	d9.09	w18.92	C32.35	D21.74	W28.07
Wchodzę na portale społecznościowe (np. Facebook, Twitter, Instagram)	c12.2	d30.3	w20.27	C47.06	D34.78	W42.11
Śledzę blogi, vlogi itp.	c12.2	d6.06	w9.46	C17.65	D8.7	W14.04
Kontaktuję się ze znajomymi np. Messenger, WhatsApp, Gadu Gadu	c17.07	d30.3	w22.97	C47.06	D34.78	W42.11
Rozwijam swoje zainteresowania, np. moda, sport, motoryzacja itp.	c9.76	d6.06	w8.11	C26.47	D13.04	W21.05

Gram w gry on-line	c17.07	d6.06	w12.16	C23.53	D17.39	W21.05
Szukam informacji potrzebnych do odrabiania lekcji	c12.2	d6.06	w9.46	C26.47	D21.74	W24.56
Słucham muzyki	c19.51	d18.18	w18.92	C38.24	D30.43	W35.09
Umieszczam na portalach społecznościowych posty dotyczące mojego życia	c4.88	d3.03	w4.05	C8.82	D4.35	W7.02
Udostępniam na portalach społecznościowych posty innych osób lub firm	c7.32	d3.03	w5.41	C11.76	D8.7	W10.53
Komentuję na portalach społecznościowych posty innych osób	c7.32	d6.06	w6.76	C20.59	D4.35	W14.04
	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Codziennie					
Oglądam filmy (np. cda.pl, Netflix)	c2.44	d9.09	w5.41	C11.76	D17.39	W14.04
Śledzę kanały na YouTube	c41.46	d27.27	w35.14	C35.29	D26.09	W31.58
Wchodzę na portale społecznościowe (np. Facebook, Twitter, Instagram)	c34.15	d39.39	w36.49	C26.47	D30.43	W28.07
Śledzę blogi, vlogi itp.	c12.2	d9.09	w10.81	C8.82	D13.04	W10.53
Kontaktuję się ze znajomymi np. Messenger, WhatsApp, Gadu Gadu	c31.71	d48.48	w39.19	C38.24	D26.09	W33.33

Rozwijam swoje zainteresowania, np. moda, sport, motoryzacja itp.	c29.27	d24.24	w27.03	C29.41	D21.74	W26.32
Gram w gry on-line	c21.95	d3.03	w13.51	C26.47	D13.04	W21.05
Szukam informacji potrzebnych do odrabiania lekcji	c12.2	d18.18	w14.86	C20.59	D30.43	W24.56
Słucham muzyki	c29.27	d30.3	w29.73	C47.06	D30.43	W40.35
Umieszczam na portalach społecznościowych posty dotyczące mojego życia	c4.88	d0	w2.7	C5.88	D13.04	W8.77
Udostępniam na portalach społecznościowych posty innych osób lub firm	c2.44	d0	w1.35	C5.88	D0	W3.51
Komentuję na portalach społecznościowych posty innych osób	c0	d3.03	w1.35	C2.94	D17.39	W8.77

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Kilka razy w tygodniu					
Oglądam filmy (np. cda.pl, Netflix)	c31.71	d24.24	w28.38	C17.65	D17.39	W17.54
Śledzę kanały na YouTube	c14.63	d24.24	w18.92	C14.71	D30.43	W21.05
Wchodzę na portale społecznościowe (np. Facebook, Twitter, Instagram)	c9.76	d12.12	w10.81	C11.76	D13.04	W12.28
Śledzę blogi, vlogi itp.	c4.88	d18.18	w10.81	C2.94	D8.7	W5.26

Kontaktuję się ze znajomymi np. Messenger, WhatsApp, Gadu Gadu	c26.83	d15.15	w21.62	C5.88	D26.09	W14.04
Rozwijam swoje zainteresowania, np. moda, sport, motoryzacja itp.	c26.83	d21.21	w24.32	C14.71	D13.04	W14.04
Gram w gry on-line	c31.71	d12.12	w22.97	C17.65	D13.04	W15.79
Szukam informacji potrzebnych do odrabiania lekcji	c29.27	d27.27	w28.38	C32.35	D13.04	W24.56
Słucham muzyki	c21.95	d15.15	w18.92	C2.94	D8.7	W5.26
Umieszczam na portalach społecznościowych posty dotyczące mojego życia	c7.32	d9.09	w8.11	C11.76	D4.35	W8.77
Udostępniam na portalach społecznościowych posty innych osób lub firm	c2.44	d3.03	w2.7	C2.94	D4.35	W3.51
Komentuję na portalach społecznościowych posty innych osób	c4.88	d6.06	w5.41	C20.59	D8.7	W15.79

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Mniej więcej raz w tygodniu					
Oglądam filmy (np. cda.pl, Netflix)	c4.88	d12.12	w8.11	C5.88	D21.74	W12.28
Śledzę kanały na YouTube	c4.88	d15.15	w9.46	C5.88	D8.7	W7.02

Wchodzę na portale społecznościowe (np. Facebook, Twitter, Instagram)	c7.32	d6.06	w 6.76	C2.94	D4.35	W 3.51
Śledzę blogi, vlogi itp.	c4.88	d6.06	w 5.41	C8.82	D17.39	W 12.28
Kontaktuję się ze znajomymi np. Messenger, WhatsApp, Gadu Gadu	c2.44	d3.03	w 2.7	C2.94	D4.35	W 3.51
Rozwijam swoje zainteresowania, np. moda, sport, motoryzacja itp.	c14.63	d18.18	w 16.22	C14.71	D13.04	W 14.04
Gram w gry on-line	c7.32	d21.21	w 13.51	C8.82	D17.39	W 12.28
Szukam informacji potrzebnych do odrabiania lekcji	c12.2	d6.06	w 9.46	C14.71	D17.39	W 15.79
Słucham muzyki	c9.76	d15.15	w 12.16	C5.88	D17.39	W 10.53
Umieszczam na portalach społecznościowych posty dotyczące mojego życia	c0	d3.03	w 1.35	C5.88	D8.7	W 7.02
Udostępniam na portalach społecznościowych posty innych osób lub firm	c2.44	d6.06	w 4.05	C8.82	D13.04	W 10.53
Komentuję na portalach społecznościowych posty innych osób	c9.76	d6.06	w 8.11	C8.82	D17.39	W 12.28

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Rzadziej niż raz w tygodniu					
Oglądam filmy (np. cda.pl, Netflix)	c19.51	d21.21	w20.27	C23.53	D26.09	W24.56
Śledzę kanały na YouTube	c4.88	d9.09	w6.76	C5.88	D4.35	W5.26
Wchodzę na portale społecznościowe (np. Facebook, Twitter, Instagram)	c4.88	d6.06	w5.41	C2.94	D8.7	W5.26
Śledzę blogi, vlogi itp.	c7.32	d15.15	w10.81	C11.76	D4.35	W8.77
Kontaktuję się ze znajomymi np. Messenger, WhatsApp, Gadu Gadu	c7.32	d0	w4.05	C5.88	D0	W3.51
Rozwijam swoje zainteresowania, np. moda, sport, motoryzacja itp.	c9.76	d12.12	w10.81	C8.82	D4.35	W7.02
Gram w gry on-line	c7.32	d21.21	w13.51	C14.71	D17.39	W15.79
Szukam informacji potrzebnych do odrabiania lekcji	c9.76	d24.24	w16.22	C0	D8.7	W3.51
Słucham muzyki	c2.44	d15.15	w8.11	C2.94	D4.35	W3.51
Umieszczam na portalach społecznościowych posty dotyczące mojego życia	c9.76	d36.36	w21.62	C26.47	D21.74	W24.56
Udostępniam na portalach społecznościowych posty innych osób lub firm	c7.32	d15.15	w10.81	C11.76	D21.74	W15.79

Komentuję na portalach społecznościowych posty innych osób	c24.39	d21.21	w22.97	C11.76	D17.39	W14.04
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
	Wcale					
Oglądam filmy (np. cda.pl, Netflix)	c24.39	d21.21	w22.97	C17.65	D8.7	W14.04
Śledzę kanały na YouTube	c7.32	d15.15	w10.81	C5.88	D8.7	W7.02
Wchodzę na portale społecznościowe (np. Facebook, Twitter, Instagram)	c31.71	d6.06	w20.27	C8.82	D8.7	W8.77
Śledzę blogi, vlogi itp.	c58.54	d45.45	w52.7	C50	D47.83	W49.12
Kontaktuję się ze znajomymi np. Messenger, WhatsApp, Gadu Gadu	c14.63	d3.03	w9.46	C0	D8.7	W3.51
Rozwijam swoje zainteresowania, np. moda, sport, motoryzacja itp.	c9.76	d18.18	w13.51	C5.88	D34.78	W17.54
Gram w gry on-line	c14.63	d36.36	w24.32	C8.82	D21.74	W14.04
Szukam informacji potrzebnych do odrabiania lekcji	c24.39	d18.18	w21.62	C5.88	D8.7	W7.02
Słucham muzyki	c17.07	d6.06	w12.16	C2.94	D8.7	W5.26
Umieszczam na portalach społecznościowych posty dotyczące mojego życia	c73.17	d48.48	w62.16	C41.18	D47.83	W43.86

Udostępniam na portalach społecznościowych posty innych osób lub firm	c78.05	d72.73	w75.68	C58.82	D52.17	W56.14
Komentuję na portalach społecznościowych posty innych osób	c53.66	d57.58	w55.41	C35.29	D34.78	W35.09

Obszar – PRZEMOC I AGRESJA. Zabiegi mające na celu przeciwdziałanie przemocy są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej. Organy administracji rządowej, jak również jednostki samorządu terytorialnego w ramach zadań własnych mają obowiązek opracowywania gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poradnictwa i interwencji poprzez działania edukacyjne oraz zapewnienie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Niniejsze opracowanie ma na celu ukazanie skali przemocy w rodzinie, gdyż problematyka ta jest bardzo złożona i uzależniona od różnych czynników społecznych, demograficznych, ekonomicznych i psychologicznych. Podjęcie tego zagadnienia znacznie wykraczałoby poza ramy tego opracowania.

Respondentom zadano pytanie, jak często są świadkami przemocy fizycznej (lub psychicznej) kierowanej do koleżanek lub kolegów. Badanie wykazało spadek skali agresji fizycznej, na jaką narażeni są ankietowani. Wskaźnik ankietowanych, którzy byli świadkami przemocy doświadczanej przez koleżanki lub wskaźnik częstej przemocy, zmniejszył się głównie wśród młodszych uczniów, jednak nadal nierzadko zdarza się, że ankietowany spotyka się z przemocą fizyczną kierowaną do swoich rówieśników. Agresja psychiczna lub emocjonalna towarzyszy młodym ludziom nie rzadziej niż fizyczna. Obecnie to dziewczęta najczęściej mają do czynienia z tym rodzajem agresji.

TABELA 9. JAK CZĘSTO JESTEŚ ŚWIADKIEM PRZEMOCY FIZYCZNEJ KIEROWANEJ DO TWOICH KOLEŻANEK LUB KOLEGÓW?

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
Codziennie	c12.2	d0	w6.76	C26.47	D0	W15.79
Kilka razy w tygodniu	c12.2	d6.06	w9.46	C11.76	D4.35	W8.77
Mniej więcej raz na tydzień	c9.76	d0	w5.41	C11.76	D4.35	W8.77
Kilka razy w miesiącu	c7.32	d6.06	w6.76	C0	D4.35	W1.75
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	c9.76	d15.15	w12.16	C14.71	D17.39	W15.79
Wcale	c48.78	d72.73	w59.46	C35.29	D69.57	W49.12

TABELA 10. JAK CZĘSTO JESTEŚ ŚWIADKIEM PRZEMOCY EMOCJONALNEJ/PSYCHICZNEJ KIEROWANEJ DO TWOICH KOLEŻANEK LUB KOLEGÓW?

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
Codziennie	c9.76	d0	w5.41	C29.41	D4.35	W19.3
Kilka razy w tygodniu	c12.2	d6.06	w9.46	C11.76	D4.35	W8.77
Mniej więcej raz na tydzień	c2.44	d0	w1.35	C0	D0	W0
Kilka razy w miesiącu	c4.88	d9.09	w6.76	C8.82	D13.04	W10.53
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	c14.63	d6.06	w10.81	C14.71	D21.74	W17.54
Wcale	c56.1	d78.79	w66.22	C35.29	D56.52	W43.86

CHARAKTERYSTYKA BADANYCH UCZNIÓW.

W badaniu udział wzięło 131 uczniów, w tym 74 uczniów z klas V-VI i 57 uczniów z klas VII-VIII.

TABELA 11. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW

	c – chłopcy V-VI d – dziewczynki V-VI w – wszyscy V-VI C – chłopcy VII-VIII D – dziewczynki VII-VIII W – wszyscy VII-VIII					
Liczba respondentów	c41	d33	w74	C34	D23	W57

Tabela 12

**Zestawienie liczby mieszkańców przypadających na jeden
punkt sprzedaży napojów alkoholowych**

Rok	Liczba punktów sprzedaży ogółem	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży
2018	11	5 626	511,45
2019	11	5 621	511,00
2020	11	5 616	510,55
2021	11	5 578	507,09

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży na przestrzeni kilku lat kształtuje się prawie na identycznym poziomie, gdyż zarówno ilość punktów sprzedaży jak i liczba mieszkańców również utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 13

**Wpływy do budżetu gminy z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na
sprzedaż napojów alkoholowych**

	Rok			
	2018	2019	2020	2021
Ilość środków	83 012,89 zł	88 256,17 zł	92 954,32 zł	100 617,49 zł

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

W latach 2018-2021 wysokość kwot uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wzrosła.

Tabela 14

**Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych
przez przedsiębiorców**

Ilość środków	Rok			
	2018	2019	2020	2021
do 4,5% oraz piwa	2 435 399,92 zł	2 387 919,40 zł	2 401 537,07 zł	2 071 772,00 zł
od 4,5% do 18%	205 658,44 zł	192 179,32 zł	220 501,20 zł	204 700,00 zł
powyżej 18%	1 633 866,91 zł	1 647 576,17 zł	1 774 247,24 zł	1 609 915,00 zł
RAZEM:	4 274 925,27 zł	4 227 674,89 zł	4 396 285,51 zł	3 886 387,00 zł

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

Jak wynika z powyższej tabeli najczęściej sprzedaje się alkoholu o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa, jednak należy podkreślić, iż w 2021 roku spadła sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W 2021 roku odbyło się 8 posiedzeń GKRPA w Krościenku Wyżnym. Komisja skierowała 9 wniosków do Sądu Rejonowego w Krośnie oraz 17 wniosków do lekarzy biegłych w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu. Zaopiniowano także 8 wniosków w sprawie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Gminy.

Tabela 15

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w ramach powołanych grup roboczych

	Rok			
	2018	2019	2020	2021
Osoby doznające przemocy w rodzinie	14	13	15	10
Osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie	17	20	20	16
Świadkowie przemocy w rodzinie	1	0	0	2

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

Członkowie GKRPA, wchodzący w skład powołanych grup roboczych w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty przeprowadzili rozmowy interwencyjno - motywujące zarówno z osobami doznającymi przemocy w rodzinie, osobami podejrzanyymi o stosowanie przemocy w rodzinie oraz świadkami przemocy w rodzinie.

Tabela 16

Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym

	Rok							
	2018		2019		2020		2021	
	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
Razem:	27	161	17	88	18	64	21	120

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzili z osobami zgłoszonymi rozmowy interwencyjno – motywujące do podjęcia leczenia

odwykowego, gdzie przekazano informacje na temat możliwości skorzystania z fachowej pomocy w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym, który prowadzi specjalista psychoterapii uzależnień (będący jednocześnie członkiem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych). Do Punktu uczęszczały zarówno osoby z problemem alkoholowym, osoby współuzależnione, osoby doznające przemocy w rodzinie, osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie oraz inne osoby, które miały potrzebę rozmowy ze specjalistą. Na przestrzeni lat 2018-2021 liczba osób oraz liczba porad utrzymuje się na zmiennym poziomie.

W roku 2021 nadal obowiązywały obostrzenia związane z wprowadzonym stanem epidemii COVID-19. Dlatego nie można było zrealizować wszystkich przyjętych założeń Programu, realizowano tylko te zadania, na które pozwalały nam przepisy prawa.

Biorąc powyższe pod uwagę na terenie naszej Gminy problem alkoholowy nadal występuje i jest przyczyną wielu negatywnych zjawisk, w tym również przemocy w rodzinie. Trwający w naszym kraju od 2020 r. stan epidemii poniekąd wpłynął również na pojawienie się uzależnień behawioralnych (np. hazard, internet, granie w gry, kompulsywne kupowanie, ortoreksja i wiele innych). Działania zawarte w Gminnym Programie mają eliminować oraz zapobiegać negatywnym skutkom spożywania alkoholu oraz innym uzależnieniom przez społeczeństwo, a tylko aktywna współpraca instytucji i społeczności lokalnej przeciwdziałających problemom uzależnień i przemocy może przynieść oczekiwane efekty. Jeśli wszyscy wspólnie zapewnimy w szczególności dzieciom i młodzieży różne formy zagospodarowania czasu, to nie tylko pokażemy, że można fajnie spędzić wolny czas bez różnego rodzaju używek (również tych behawioralnych), ale zacieśnimy więzi rodzinne, co również przyniesie pozytywne skutki.

Zebrane powyżej informacje wskazują, że wszystkie działania realizowane w ramach Gminnego Programu są działaniami zgodnymi z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także przeciwdziałaniu narkomanii i wynikają z potrzeb naszego społeczeństwa.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Krościenko Wyżne, a w szczególności osoby uzależnione od alkoholu, osoby pijące ryzykownie i szkodliwie, dzieci i młodzież szkolna oraz rodziny i najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym, a także osoby uzależnione od innych substancji psychoaktywnych w tym narkotyków i borykające się z uzależnieniem behawioralnym.

Warunkami niezbędnymi do osiągnięcia celów Programu, jest profilaktyka uzależnień zgodnie z celem operacyjnym 2 Narodowego Programu Zdrowia, którą realizujemy poprzez:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- 1.1. Podejmowanie przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego oraz czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego poprzez: opłacanie biegłych sądowych, kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego oraz ponoszenie opłat sądowych od kierowanych wniosków do sądu i opłat za postanowienia sądowe od kierowanych wniosków, a także opłacanie członków GKRPA biorących udział w posiedzeniach Komisji.
- 1.2. Dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika obsługującego GKRPA w Krościenku Wyżnym i realizującego zadania wynikające z przyjętego Gminnego Programu oraz zakup materiałów edukacyjnych (np. ulotek, broszur, plakatów, itp.), a także zakup materiałów biurowych, znaczków, pomocy niezbędnych do realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie.
- 1.3. Przyjęcie wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób uzależnionych od alkoholu.
- 1.4. Finansowanie Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego jako miejsca pierwszego kontaktu dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, narkomanią oraz uzależnieniami behawioralnymi.
- 1.5. Finansowanie Punktu Porad Prawnych.
- 1.6. Finansowanie konsultacji psychologicznych dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Krościenko Wyżne.
- 1.7. Rozpowszechnienie informacji i dofinansowanie działalności Specjalistycznej Poradni Rodzinnej przy Sanktuarium Świętego Michała Archanioła w Miejscu Piastowym.
- 1.8. Prowadzenie innych zadań wynikłych w trakcie pracy profilaktycznej - stosownie do potrzeb.

Wskaźniki: liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym, liczba porad udzielonych w Punkcie Porad Prawnych, liczba konsultacji udzielonych przez psychologa dziecięcego, ilość spotkań członków Komisji, liczba wniosków skierowanych do sądu, liczba wniosków skierowanych do lekarzy biegłych w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu, liczba wydanych postanowień w sprawie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady gminy.

Realizatorzy: GOPS, GKRPA, Wójt Gminy, specjalista psychoterapii uzależnień, prawnik, psycholog, biegli sądowi (psycholog/specjalista psychoterapii uzależnień i psychiatra), sąd rejonowy.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

2.1. Zatrudnienie i finansowanie zajęć opiekuńczo – wychowawczych i profilaktycznych w tym: finansowanie wyposażenia i kosztów utrzymania placówek, gdzie prowadzone będą zajęcia oraz finansowanie wynagrodzenia i ubezpieczenia wychowawców/instruktorów (w zakresie realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych i profilaktycznych - np. zajęcia szachowe, muzyczne, taneczne, plastyczne, rękodzielnicze, zajęcia świetlicowe, zajęcia strzeleckie itp.).

2.2. Dofinansowanie do profilaktyki alkoholowej dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i z grup ryzyka w formie: zimowisk, kolonii, półkolonii, obozów, rekolekcji, wycieczek, itp.

2.3. Dofinansowanie do zajęć dla dzieci w formie: konkursów, turniejów, zajęć programowych (np. puchary, dyplomy, basen, kino, teatr, koncerty, „Rodzinny Turniej Tenisa Stołowego”, „Powiatowy Mikołajkowy Turniej Tenisa Stołowego”, „Turniej Szachowy o Laur Dziecka”, itp.) o charakterze zajęć profilaktycznych.

2.4. Uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie.

2.5. Propagowanie telefonu zaufania dla ofiar przemocy domowej.

2.6. Prowadzenie innych zadań wynikłych w trakcie pracy profilaktycznej - stosownie do potrzeb.

Wskaźniki: liczba dzieci uczęszczających na organizowane pozalekcyjne zajęcia opiekuńczo – wychowawcze i profilaktyczne, liczba dzieci uczestniczących w zajęciach profilaktycznych

w ramach zimowisk, kolonii, półkolonii, obozów, rekolekcji, wycieczek, itd., liczba dzieci biorących udział w konkursach, turniejach o charakterze zajęć profilaktycznych .

Realizatorzy: GOPS, GKRPA, Wójt Gminy, GOSiR, opiekunowie i instruktorzy świetlic i kół zainteresowań, instruktorzy zajęć, ZHP, OSP, Parafia, placówki oświatowe.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

3.1. Finansowanie programów profilaktycznych, ukierunkowanych do wszystkich grup dzieci i młodzieży oraz rodziców i nauczycieli, a także wspieranie lokalnych kampanii edukacyjnych, (np. gminne dyktando, itp.), miejsc spotkań i pomocy dla młodzieży, warsztatów.

3.2. Finansowanie działań edukacyjnych, szkoleń skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

3.3. Zakup ulotek i materiałów edukacyjnych ogólnopolskich kampanii np. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, itp.

3.4. Finansowanie lub dofinansowanie bezalkoholowych imprez, wycieczek (np. przejazdu, zakupu biletów wstępu), spotkań integracyjnych oraz kampanii edukacyjnych, przedstawień teatralnych, koncertów, konkursów na tematy związane z profilaktyką alkoholową, narkomanią oraz uzależnieniami behawioralnymi dla mieszkańców z terenu gminy: np. festyny, rajdy, zabawy, wycieczki, rekolekcje, kuligi, imprezy sportowe i inne ciekawe formy spędzania czasu (np. „Opłatek”, „Powitanie Lata”, „Złote serca”, itp.) poprzez zakup nagród (np. pucharów, medali, dyplomów, drobnych nagród, itp.), napojów, słodczy, artykułów spożywczych i przemysłowych, kosztów przejazdu, usługi cateringowej, itp. oraz spotkań nawiązujących do staropolskich tradycji (np. „Wigilia”).

3.5. Dofinansowanie wyjazdu harcerzy po „Betlejmskie Światło Pokoju”.

3.6. Tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez młodzież np. zajęcia i zawody sportowe organizowane przez szkołę, w tym m. in. dojazd na zawody sportowe,

zakup sprzętu sportowego w ramach nagród lub wyposażenia dla w/w podmiotu; tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez osoby dorosłe oraz osoby starsze np. zajęcia sportowo – profilaktyczne, zajęcia wychowawczo – rehabilitacyjne, a także tworzenie możliwości aktywnego włączenia się organizacji środowiskowych Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczej Straży Pożarnej, Kościoła, ZHP, zespołów muzycznych i sportowych w realizację długofalowych zadań programu profilaktyki uzależnień i przemocy np. robótki ręczne, warsztaty itp.

3.7. Finansowanie udziału w konferencjach oraz w szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, a także przemocy w rodzinie, członków GKRPA, pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, nauczycieli, pedagogów, wychowawców, przedstawicieli Policji oraz innych osób uczestniczących w realizacji zadań Programu.

3.8. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, poprzez zakup np. ulotek, programów, a także rozpowszechnienie informacji o działającej infolinii 800 100 100 (to bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna i online dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji m.in. w zakresie cyberprzemocy i zagrożeń związanych z nowymi technologiami. Linia czynna od poniedziałku do piątku, w godzinach 12.00-15.00 www.800100100.pl).

3.9. Prowadzenie innych zadań wynikłych w trakcie pracy profilaktycznej - stosownie do potrzeb.

Wskaźniki: liczba klas objętych szkolnymi programami profilaktycznymi, liczba osób biorących udział w wyjeździe po Betlejemskie Światło Pokoju, liczba osób biorących udział w zajęciach sportowo – profilaktycznych itp., liczba osób biorących udział w zajęciach wychowawczo – rehabilitacyjnych dla osób starszych.

Realizatorzy: GOPS, GKRPA, Wójt Gminy, GOSiR, ZHP, OSP, Gminna Biblioteka Publiczna, stowarzyszenia, instytucje, placówki oświatowe, Kościół, osoby fizyczne, instruktorzy fitness i rehabilitanci.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 4.1. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących działania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (zakup materiałów informacyjnych, edukacyjnych z zakresu profilaktyki alkoholowej i przemocy np. dla szkół, przedszkoli, ośrodka zdrowia, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).
- 4.2. Współpraca z pracownikami socjalnymi mająca na celu pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym.
- 4.3. Prowadzenie innych zadań wynikłych w trakcie pracy profilaktycznej - stosownie do potrzeb.

Wskaźniki: liczba organizacji społecznych, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, którym udzielono wsparcia.

Realizatorzy: GOPS, GKRPA, Wójt Gminy, placówki oświatowe, Kościół, organizacje społeczne, instytucje, stowarzyszenia, osoby fizyczne.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- 5.1. Kontrola podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż alkoholu w zakresie przestrzegania wszystkich warunków zamieszczonych w ustawie, zezwoleniu i innych aktach dotyczących handlu alkoholem poprzez edukację i motywację, wsparcie KMP w Krośnie w działaniach kontrolnych (np. pod nazwą „Alkohol – ograniczona dostępność”).
- 5.2. Podejmowanie interwencji w przypadku złamania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
- 5.3. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 5.4. Prowadzenie innych zadań wynikłych w trakcie pracy profilaktycznej - stosownie do potrzeb.

Wskaźniki: ilość wniosków do sądu o odebranie zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

Realizatorzy: GOPS, GKRPA, Wójt Gminy, KMP Krosno.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023-2026 są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które nie mogą być przeznaczone na inne cele oraz środki własne.

Środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 i art. 18¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, niewykorzystane w danym roku na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zostają przeniesione do wykorzystania w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w roku następnym.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2023-2026 za udział w posiedzeniu Komisji wynosić będzie 5% minimalnego wynagrodzenia, a przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego oraz sekretarza 7% minimalnego wynagrodzenia, określonego w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r., poz. 2207).
2. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy obecności.
3. Członkowie Komisji będący pracownikami Urzędu lub innych jednostek gminnych nie otrzymują wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Komisji jeżeli odbywają się one w godzinach pracy Urzędu.

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. GOPS corocznie będzie składać Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii do końca II kwartału za rok poprzedni. Podstawą sporządzenia sprawozdania stanowią wskaźniki określone w programie.
2. Dyrektor GOPS w Krościenku Wyżnym informuje Pełnomocnika Wojewody do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

